
Ústav anglického jazyka a didaktiky

V Praze dne 21. 5. 2013

Oponentský posudek diplomové práce Nikol Hauck:

„Lexical and word-formation differences between the New Testament translation by John Purvey (1388) and the translators of the Douay-Rheims Bible (1582) against the background of the historical development of the English language“

Nikola Hauck si ve své diplomové práci stanovila za úkol analyzovat lexikální a slovtvorné rozdíly mezi dvěma anglickými překlady Bible: prvním viklefovským z konce 14. stol. a druhým katolickým z konce 16. stol. (viz název práce).

Téma práce je potenciálně velmi zajímavé, změnám lexika a slovtvorným postupům na přelomu střední a ranně moderní angličtiny nebyla zatím takto konkrétně věnována velká pozornost, ač jsou jazykové změny v těchto rovinách a období často obecně popisovány.

První tři části práce jsou teoretické: po části úvodní autorka popisuje oba zkoumané texty, okolnosti jejich vzniku včetně ideologického pozadí a jeho vliv na překladatelské a tím i lexikálně-slovtvorné strategie překladatelů. Zvláště části čerpající z předmluv samotných překladatelů jsou pro následující interpretaci dat velmi užitečné. Co mi však v úvodní části chybělo, je explicitní vysvětlení výběru právě těchto dvou překladů. Předpokládám, že výběr prvního textu je nasnadě (první kompletní dochovaný překlad) a druhý text je pak vybrán na základě stejné zdrojové verze (Vulgáty). Pokud tomu tak je, bylo by dobré tento důvod jmenovat. Autorka uvádí, že se zaměřuje především na rozdíly vycházející z objektivních změn v jazyce (s. 43) a ne na odlišnosti dané např. konfesními rozdíly překladatelů – k čemuž by jinak přispělo např. srovnání dvou protestantských překladů, či srovnání překladů deklarujících podobný záměr (např. snadné porozumění).

Třetí teoretická část se zaměřuje na popis lexika a slovtvorby v daném období a jedná se v podstatě o velmi zdařilé shrnutí čtyř sekundárních zdrojů (Millward a Hayes, Baugh a Cable, Görlach, Barber). Této části bych snad vytknul jen přílišnou závislost na sekundárních zdrojích a možná až přílišnou důvěru v jejich interpretace. Jedním z případů, kde by snad bylo možné přejímat zdroje obezřetněji je např. tvrzení na s. 25 dle Millward a Hayes, že středoanglická náchyllost k tvoření slov skládáním (prokázaná i v následné analýze) je dána předchozí ztrátou flexe. Je ale opravdu míra skládání ve střední angličtině znatelně vyšší než v angličtině staré? Jak by tomu bylo ve srovnání s moderní němčinou?

Čtvrtá část je rozdělena na podkapitoly metodologické a analýzu samotnou. K této části práce mám několik otázek, které by mohly být zodpovězeny u obhajoby:

1. Z jakých zdrojů pocházejí srovnávané Bible – dle bibliografie se zdá, že jde např. u druhého textu o originál ze 16. stol. Nejde spíše o digitalizovanou verzi?
2. Jak přesně byly příklady vybírány. Autorka uvádí, že nejprve vybrala všechny rozdíly ze čtyř vybraných knih Nového zákona. Poté některé příklady vypustila (s. 44 a dále).

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Nakonec pracuje přesně s 200 příklady. Skutečně jí po objektivním roztřizení zbylo právě 200 příkladů?

3. Jedním z kritérií byla subjektivnost volby překladatele (s. 44) – na jakém základě byla subjektivita posuzována?
4. Jedním z velmi zajímavých výsledků analýzy je rozdíl v lexikální bohatosti obou textů. Ze všech uváděných příkladů se zdá, že starší verze má stejně nebo méně ekvivalentů, než verze nová, což je přeci jen trochu podezřelé. Nemohl být výsledek ovlivněn tím, jak byla kolace provedena (tedy pouze ze strany starší verze)? Nebylo by zároveň vhodné podložit jinak nevyčíslený závěr rigoróznější (a přitom při použití elektronických verzí poměrně snadnou) analýzou poměru type : token?
5. Rozdíl v lexikální bohatosti se také může jevit jako překvapivý ve vztahu k opakované tezi, že autor staršího překladu se až „otrocky“ držel originálu i na lexikální rovině. Je tedy výsledkům možno rozumět tak, že Vulgáta je lexikálně bohatší, než viklefovský překlad (a tedy i novější překlad je bohatší než starší), či tak, že záměr držet se lexika originálu katolický překladatel nakonec obecně nedodržel? Nebo se nabízí vysvětlení jiné?

Výsledkem práce je, kromě závěrečné analýzy, která potvrzuje většinu, byť ne všechna očekávání vyplývající z teoretických kapitol, také bohatý a kvalitně uspořádaný soubor velmi cenného materiálu, se kterým lze dále pracovat. Autorka se v závěru příliš nepouští do možných vysvětlení některých překvapivých výsledků (např. vyšší podíl slov latinského původu ve starším textu oproti vyššímu podílu slov francouzského původu v textu novějším), což je snad trochu škoda. Chápu, že vzhledem k velkému rozsahu práce již na podobné úvahy nezbýval prostor, přesto mám dojem, že bývaly mohly jít na úkor třetí popisné části.

Jazykově je práce na vysoké úrovni, mezi marginální nedostatky patří spíše výjimečné překlepy: *Protestnats>Protestants* (s. 17) nebo *bases>basis* (s. 99), případně drobné formulační neobratnosti typu *the spirit of the Renaissance time* (s. 17). Jinak je práce formulována velmi obratně.

Celkově práci hodnotím jako vysoce přínosnou a to především vzhledem k materiálu, jehož shromáždění a vhodné roztřizení bylo bezesporu velmi náročné, a který jistě bude při studiu proměn lexika dále využíván. Práce dle mého názoru naplňuje všechny formální i obsahové nároky kladené na diplomové práce.

Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit: výborně.

Mgr. Ondřej Tichý,
Ústav anglického jazyka a didaktiky